

ΣΧΟΛΙΚΗ ΔΙΑΜΕΣΟΛΑΒΗΣΗ:

Γιούλα Ρουμπέα

roumbeayioula@hotmail.com

Μαρία Σφέτκου

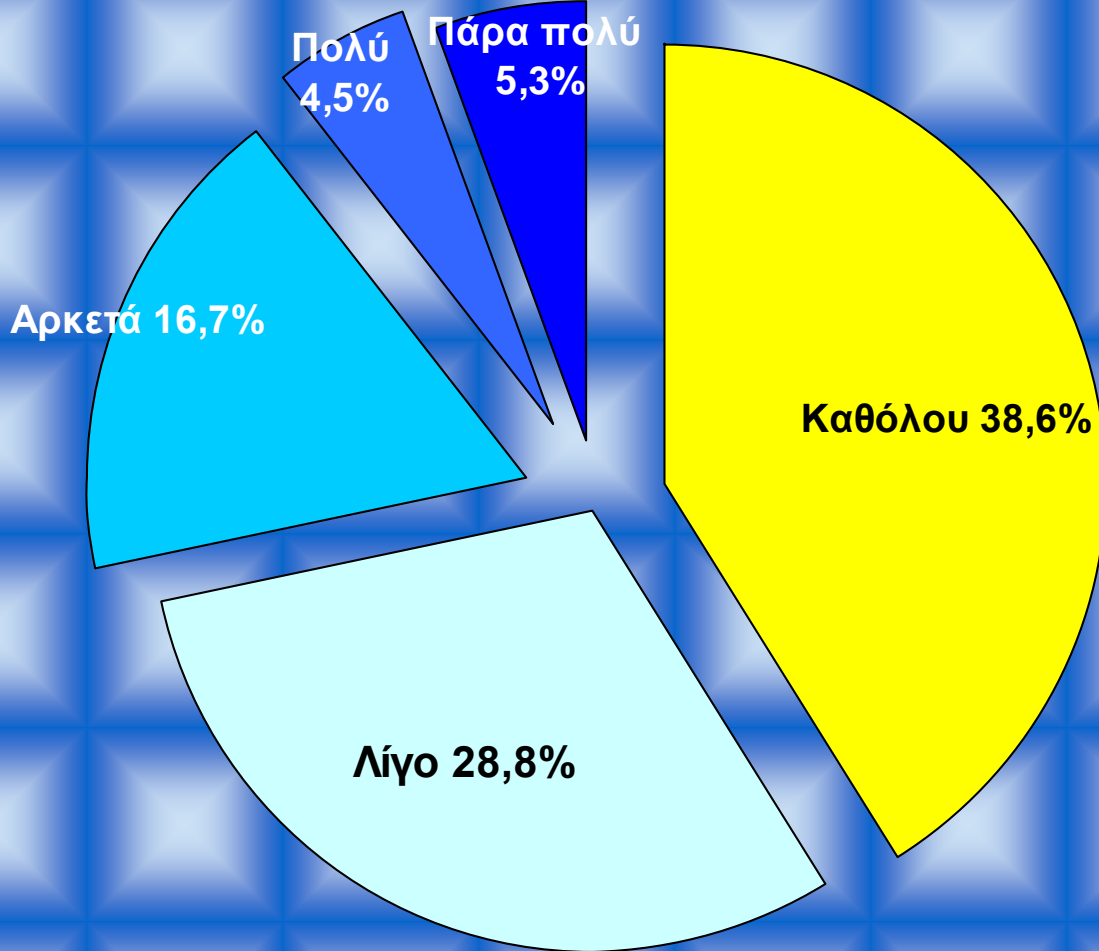
marisfet@hotmail.gr

Για την ιστορία...

2008-2009: Μία σχολικής εμβέλειας έρευνα ανάμεσα στους μαθητές του Βαρβακείου Λυκείου για:

- Να διαπιστωθεί η **έκταση** του φαινομένου της βίας
- Να εμφανιστούν οι **όψεις** της.
- Να διακριθούν οι **φορείς** της στην σχολική κοινότητα
- Να αναδυθούν οι **αντιδράσεις** μαθητών και καθηγητών στις διάφορες μορφές βίας

Σε ικανοποιεί ο τρόπος αντιμετώπισης των περιστατικών βίας στο σχολείο σου;

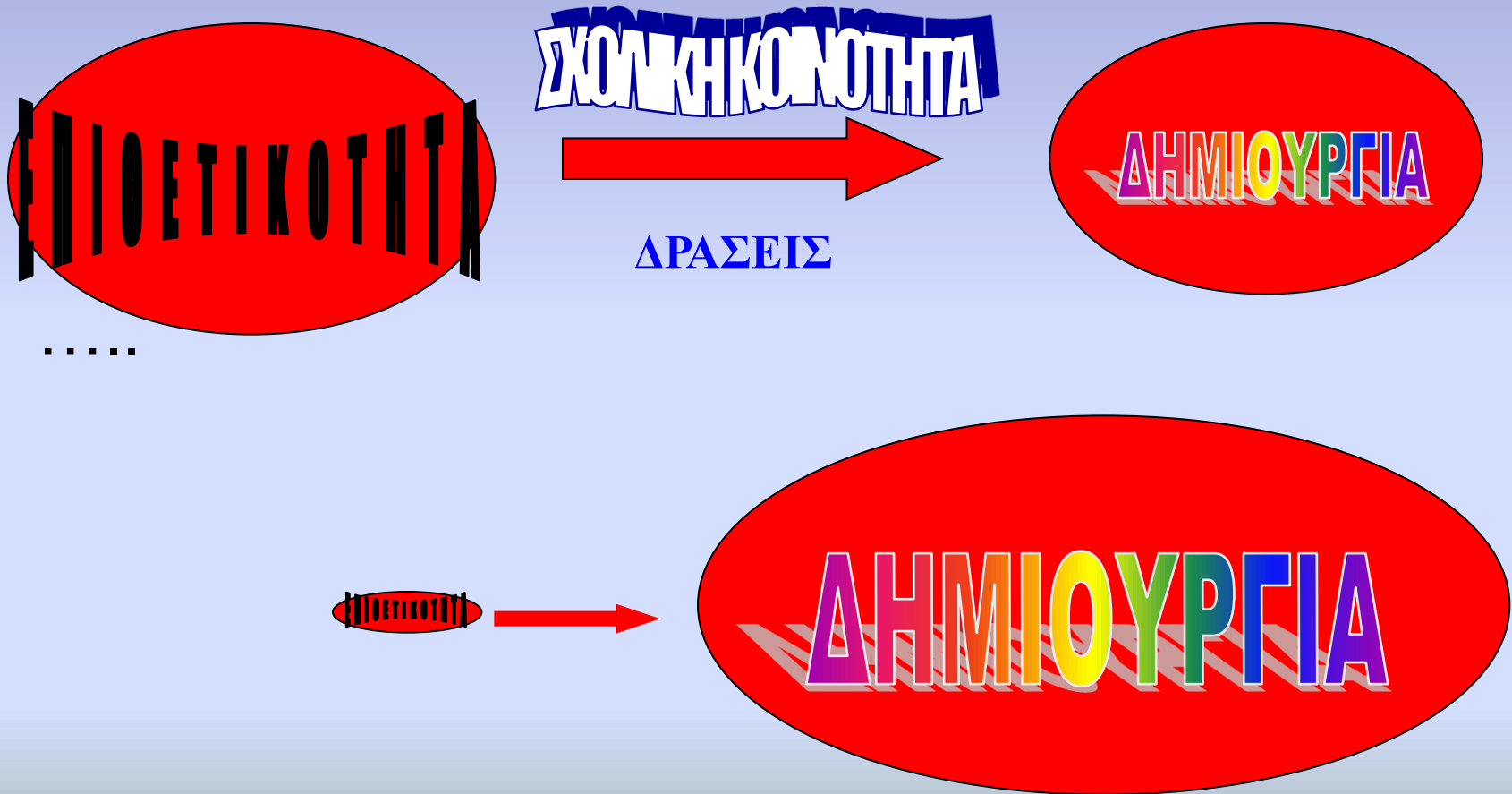

Τί νομίζεις πως πρέπει να γίνει για να
αισθάνεσαι ασφαλής στο σχολείο σου;

Παρεμβάσεις Πρόληψης

- Αυτογνωσία και προσωπική ανάπτυξη
καθηγητών, μαθητών, γονέων
- Γνώση παιδαγωγικών
Διαχείριση θεμάτων ψυχολογίας εφήβων
Παρεμβάσεις ειδικών
- Εφαρμογή των κανονισμών - κράτηση των ορίων

Μετουσιώνοντας την επιθετικότητα σε δημιουργία

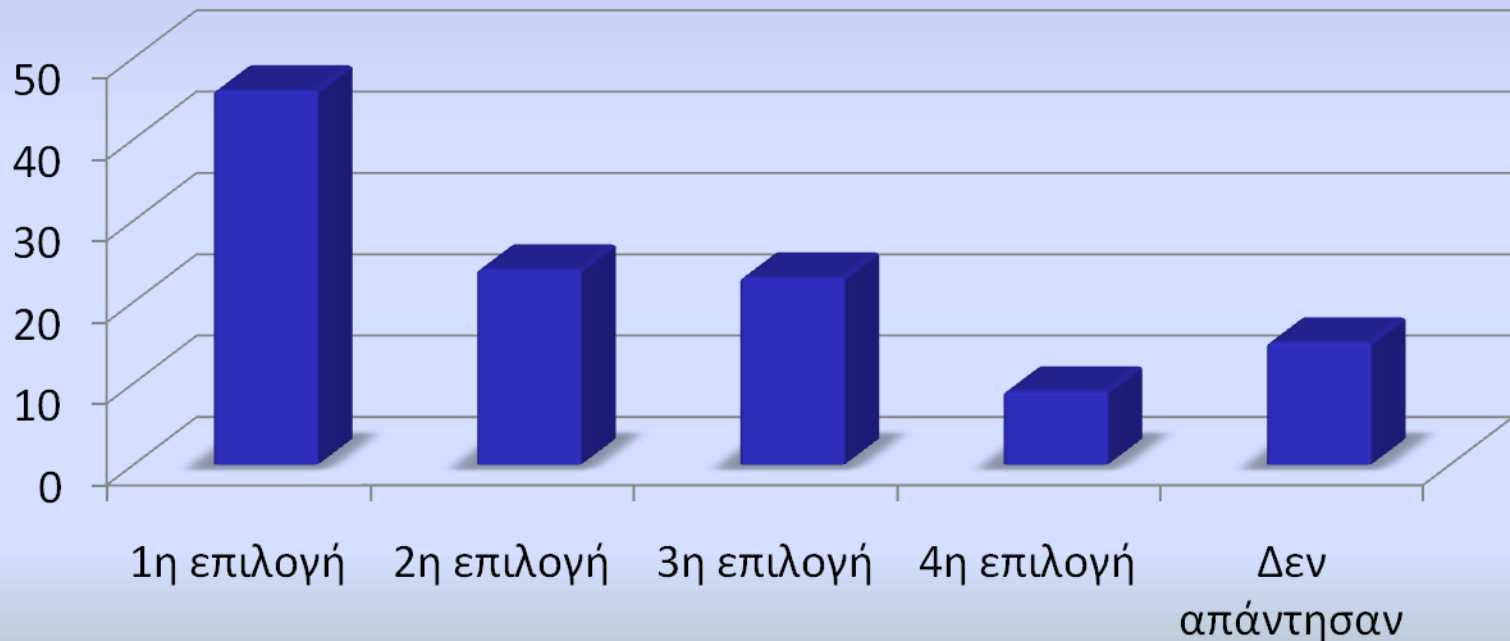
Ποια χαρακτηριστικά περιμένουν να διαθέτει αυτός που θα παρέμβει:

- Επικοινωνιακός 75,8%
- Αντικειμενικός 59,1%
- Εχέμυθος 57,6%
- Αμερόληπτος 47,7%
- Δημοφιλής 46,2%
- Εκπαιδευμένος 37,1%
- Χαμηλών τόνων 30,3%
- Ευήκοος 29,5 %

Πότε κρατάς καλύτερα μια συμφωνία;

(Έρευνα στο Project 2013)

Όταν γίνει μπροστά σε συμμαθητές (επιλογή
1,2,3,4)

Η Συμβουλευτική Τέχνη 'πάει στο σχολείο'

- **Πιλοτικό πρόγραμμα** σχολικής διαμεσολάβησης εκπαιδεύοντας μαθητές – διαμεσολαβητές
- Επανάληψη και **εμπλουτισμός** τις επόμενες σχολικές χρονιές
- **Αυξάνει** ο αριθμός ενδιαφερόμενων μαθητών
- Παρουσιάζεται σε ημερίδες και συνέδρια
- **Εκδήλωση ενδιαφέροντος από εκπαιδευτικούς** να εφαρμόσουν το πρόγραμμα στο σχολείο τους

Πρόγραμμα Διαμεσολάβησης 'ΝΕΥΡΩΝΕΣ ΔΥΝΑΜΗΣ'

1. Εκπαίδευση **εκπαιδευτικών** (101 ώρες)

2. Εκπαίδευση **μαθητών** (50 ώρες)

3. Δημιουργία **ομάδων Διαμεσολάβησης** με εποπτεία

4. Συγκρότηση **Δικτύου**

5. **Αξιολόγηση** του προγράμματος

Υπό την αιγίδα:

Ελληνικής Εταιρείας Συμβουλευτικής (**Ε.Ε.Σ**) και

Επιστημονικής Εταιρείας Συμβουλευτικής Ομηλίκων (**Ε.ΣΥ.ΟΜ**)

Προσέγγιση της Εκπαίδευσης

ΣΥΝΘΕΤΙΚΗ

- Προσωποκεντρική
  - Υπαρξιστική
  - Ψυχοδυναμική

Αλλά και επιλεκτικά ορισμένα στοιχεία από άλλες προσεγγίσεις

- Συστημική (παιχνίδι ρόλων),
- Gestalt (π.χ. τεχνική της άδειας καρέκλας),
- Συναλλακτική (ενήλικος, παιδί, γονιός),
- Γνωσιακή (στο γνωστικό επίπεδο, θεωρία, σχέδιο δράσης),
- Συμπεριφοριστική (κανόνες, όρια, τήρηση συμβολαίου)

Περιεχόμενο της Εκπαίδευσης

Τεχνικές και Δεξιότητες Συμβουλευτικής
ως εργαλεία επικοινωνίας,
αυτό-ανίχνευσης, αυτογνωσίας και συμφιλίωσης

- Μιλώ στο 'Εγώ'
- Ενεργή ακρόαση
- Παράφραση
- Καθρέφτισμα συναισθημάτων
- Ερωτήσεις – Ερμηνείες – Αντιστάσεις
- Περίληψη
- Κράτημα ορίων
- Διαχείριση Θυμού
- Αποδοχή – Σεβασμός – Ενσυναίσθηση
- Λήψη απόφασης
- Αμοιβαία κερδισμένοι
- Επίλυση σύγκρουσης

Εικόνες από βιωματικές ασκήσεις

Αναπαράσταση διαμεσολάβησης...

Τα βήματα της Διαμεσολάβησης

- **Υποδοχή, περιγραφή** της διαδικασίας, και **συμφωνία** προφορική για τους όρους συζήτησης
- **Ταυτοποίηση του προβλήματος**
- **Ανίχνευση και αναγνώριση της θέσης** του καθενός (γεγονότα και συναισθήματα).
- Ξεκαθάρισμα **επιθυμιών** και τα **αιτημάτων** του καθενός
- Επισήμανση των **κοινών σημείων** και πεδίων συμφωνίας
- **Διερεύνηση** διαφόρων **λύσεων** οι **συνεπειών τους**
- Καθορισμός μιας κοινά αποδεκτής **λύσης** και εδραίωση μιας **αμοιβαίας συμφωνίας**
- Κλείσιμο, **επιβράβευση**.
- **Συμφωνία για νέα συνάντηση** όπου θα αναφερθεί η εξέλιξη, θα συζητηθεί πιθανά αν χρειαστεί μια νέα λύση.

Στοιχεία της Έρευνας/ Αξιολόγησης

- Δείγμα (N = 275) από **11** σχολεία της Αθήνας
  - Αγόρια (42.4%)
  - Κορίτσια (57.6%)
  - Μ.Ο. Ηλικία = 15.4 χρ. (Τ.Α. = 1.31)

  - Πειραματική Ομάδα/ΠΟ, n = 130
  - Ομάδα ελέγχου/ ΟΕ, n = 145

Εργαλεία

Κλίμακα Βασικής Ενσυναίσθησης (Basic Empathic Scale/BES, Jolliffe & Farrington, 2006). *Cronbach's a = .83*

Κλίμακα Στάσεων για την Επιθετικότητα (Aggression is Legitimate Scale/ATT, Vernberg et al., 1999). *Cronbach's a = .79*

Κλίμακα Κοινωνικής Αυτεπάρκειας για Παιδιά (Children's Self-Efficacy Scale / EFF, Bandura, 1997). *Cronbach's a = .78*

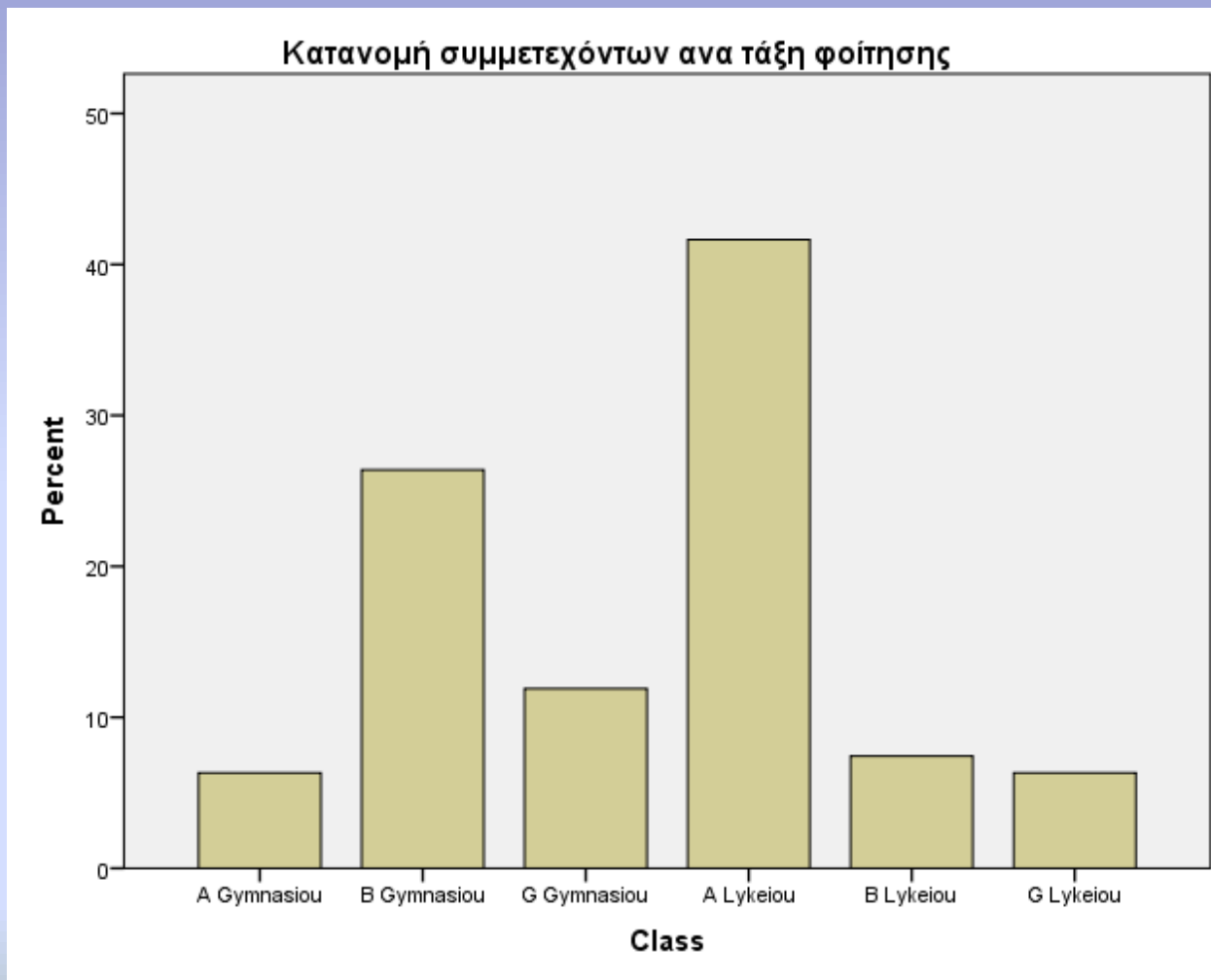
Κλίμακα Συμπεριφοράς Παρισταμένων (Bystanders' Behaviour Scale/ BBS, Vernberg et al., 1999). *Cronbach's a = .70*

Κλίμακα Αυτο-εκτίμησης (Rosenberg Self-esteem Scale / RSS, Rosenberg, 1965). *Cronbach's a = .80*

Ερωτηματολόγιο Αξιολόγησης του Προγράμματος από τους μαθητές

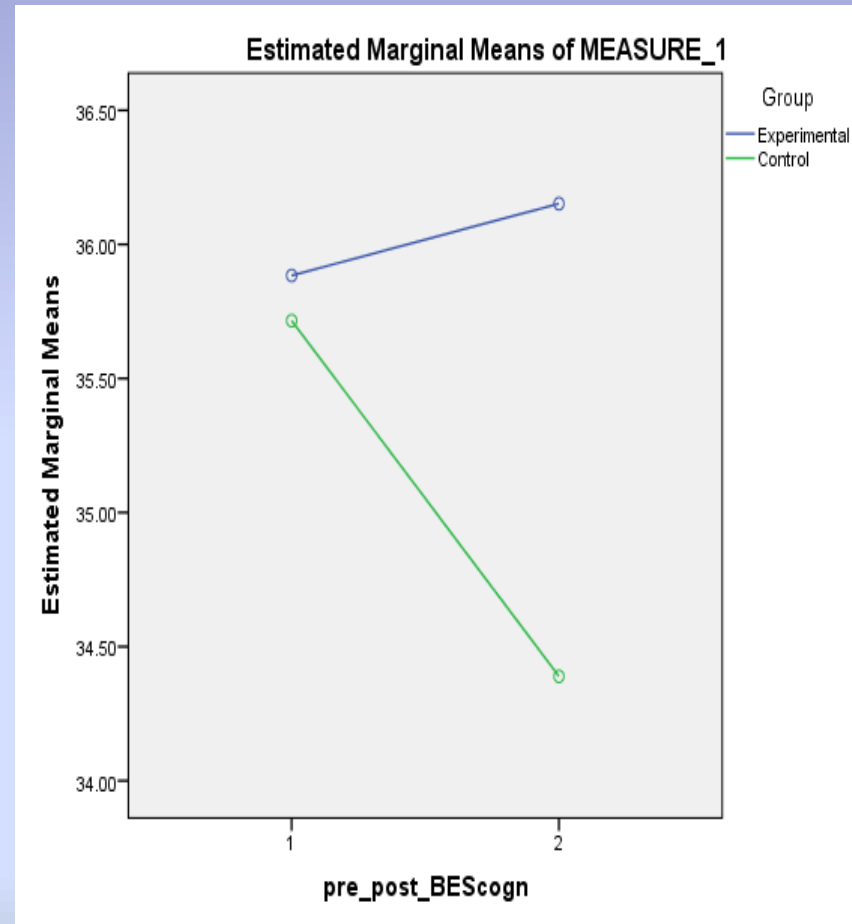
Κατανομή συμμετεχόντων ανά τάξη φοίτησης

Ανάλυση Συνδιακύμανσης (ANCOVA) για την επίδραση της παρέμβασης στη BES_cognitive

Κλίμακα Βασικής Ενσυναίσθησης- Γνωστικής

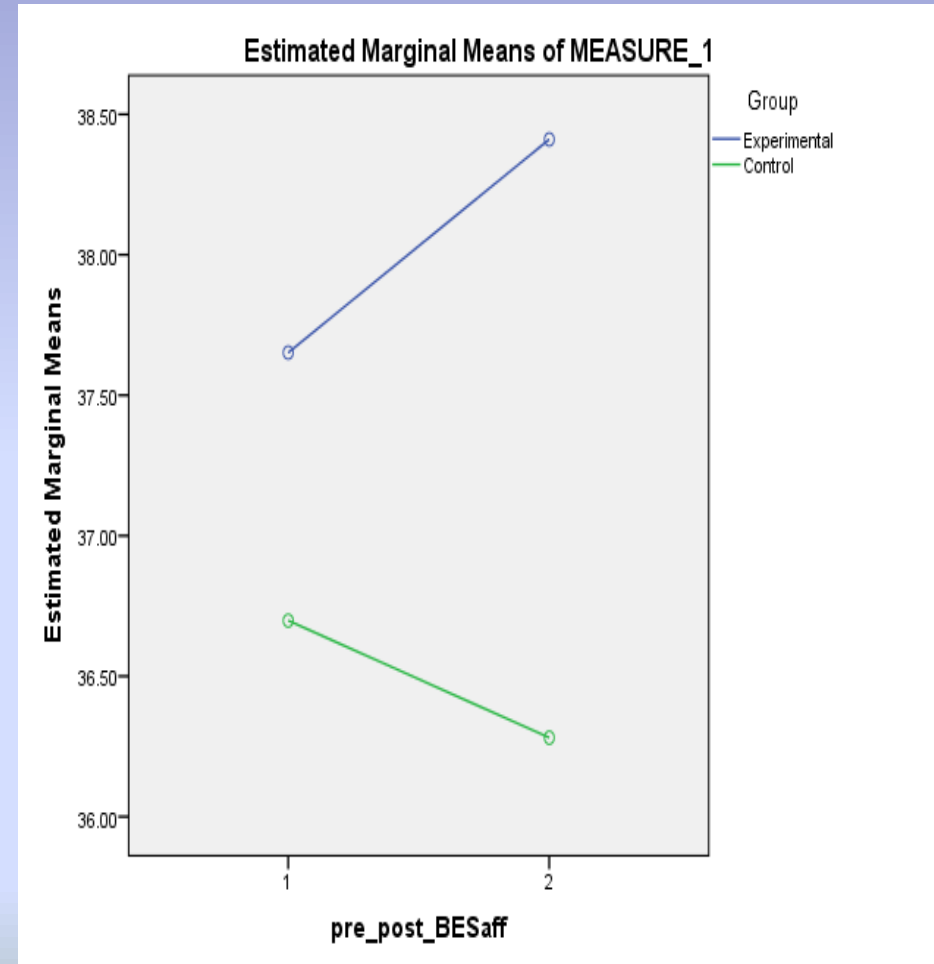
- **Προϋπόθεση 1** (κανονικότητα δεδομένων): $F_{1,265} = .37$, $p = .54$
- **Προϋπόθεση 2** (Ομογενοποίηση των συντελεστών παλινδρόμησης των συνεχών μεταβλητών): $F_{1,203} = .11$, $p = .73$
- ANCOVA: ($F_{1,2014} = 6.80$, $p = .01$)
 $\eta^2 = .03$

Ανάλυση Συνδιακύμανσης (ANCOVA) για την επίδραση της παρέμβασης στη BES_affective

Κλίμακα Βασικής Ενσυναίσθησης-Συναισθηματικής

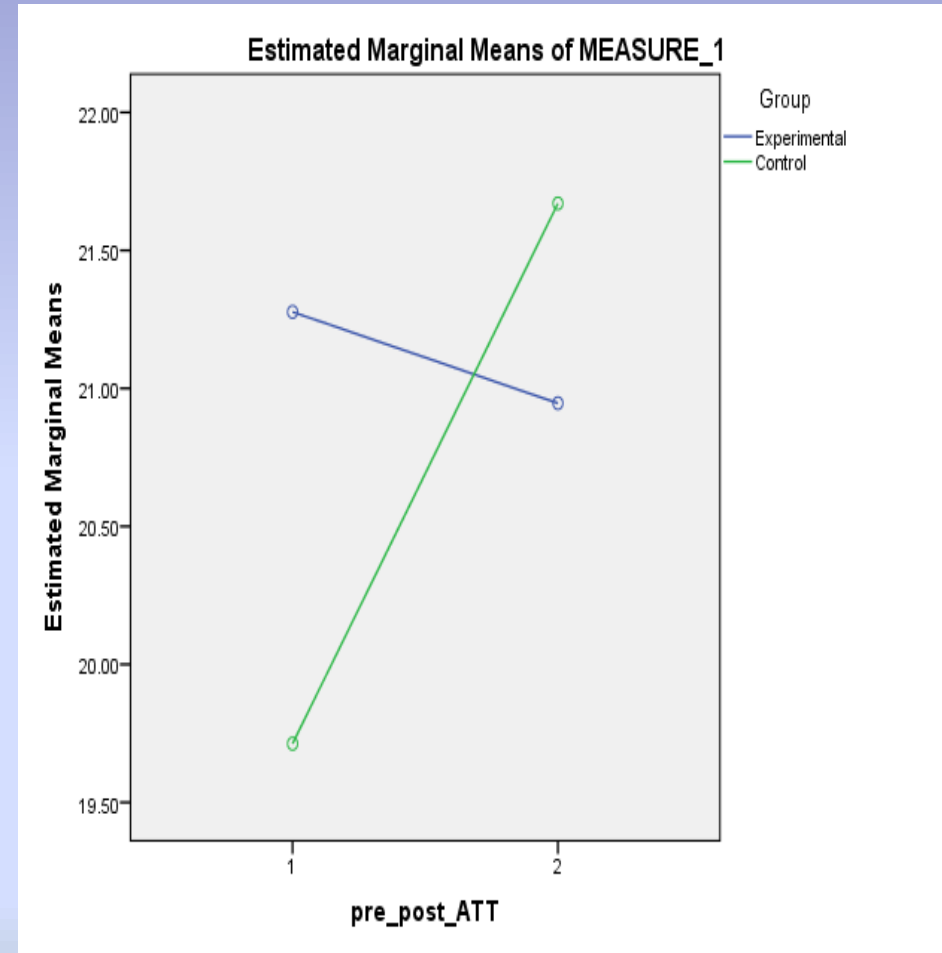
- **Προϋπόθεση 1** (κανονικότητα δεδομένων): $F_{1,265} = .05$, $p = .82$
- **Προϋπόθεση 2** (Ομογενοποίηση των συντελεστών παλινδρόμησης των συνεχών μεταβλητών): $F_{1,204} = 3.78$, $p = .06$
- ANCOVA: ($F_{1,205} = 3.10$, $p = .08$)
 $\eta^2 = .02$

Ανάλυση Συνδιακύμανσης (ANCOVA) για την επίδραση της παρέμβασης στη ΑΤΤ

Κλίμακα Θετικών Στάσεων για την Επιθετικότητα

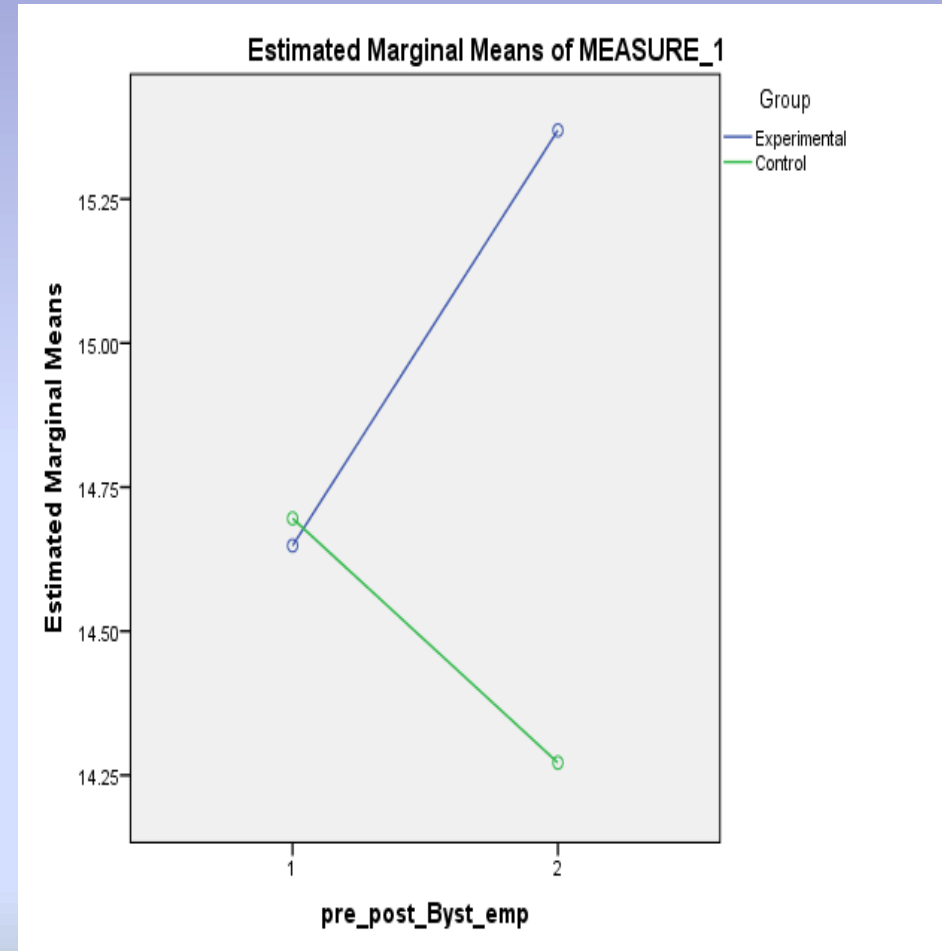
- **Προϋπόθεση 1** (κανονικότητα δεδομένων): $F_{1,266} = 2.95$, $p > .05$
- **Προϋπόθεση 2** (Ομογενοποίηση των συντελεστών παλινδρόμησης των συνεχών μεταβλητών): $F_{1,202} = .42$, $p = .52$
- ANCOVA: ($F_{1,203} = 3.27$, $p = .05$)
 $\eta^2 = .02$

Ανάλυση Συνδιακύμανσης (ANCOVA) για την επίδραση της παρέμβασης στη BYST_emp

Κλίμακα Συμπεριφοράς Παρισταμένων-Ενεργητική

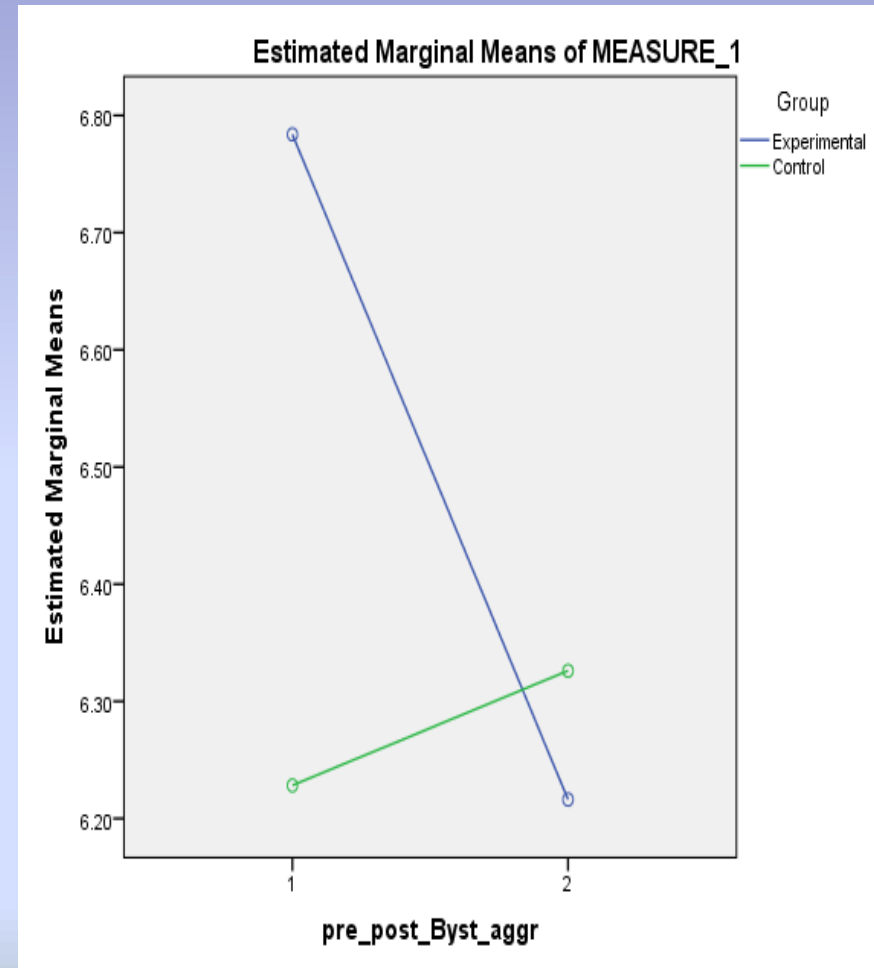
- **Προϋπόθεση 1** (κανονικότητα δεδομένων): $F_{1,262} = .01$, $p = .97$
- **Προϋπόθεση 2** (Ομογενοποίηση των συντελεστών παλινδρόμησης των συνεχών μεταβλητών): $F_{1,199} = 5.11$, $p > .05$
- ANCOVA: ($F_{1,200} = 11.11$, $p < .01$) $\eta^2 = .05$

Ανάλυση Συνδιακύμανσης (ANCOVA) για την επίδραση της παρέμβασης στη BYST_aggr

Κλίμακα Συμπεριφοράς Παρισταμένων-Παθητική

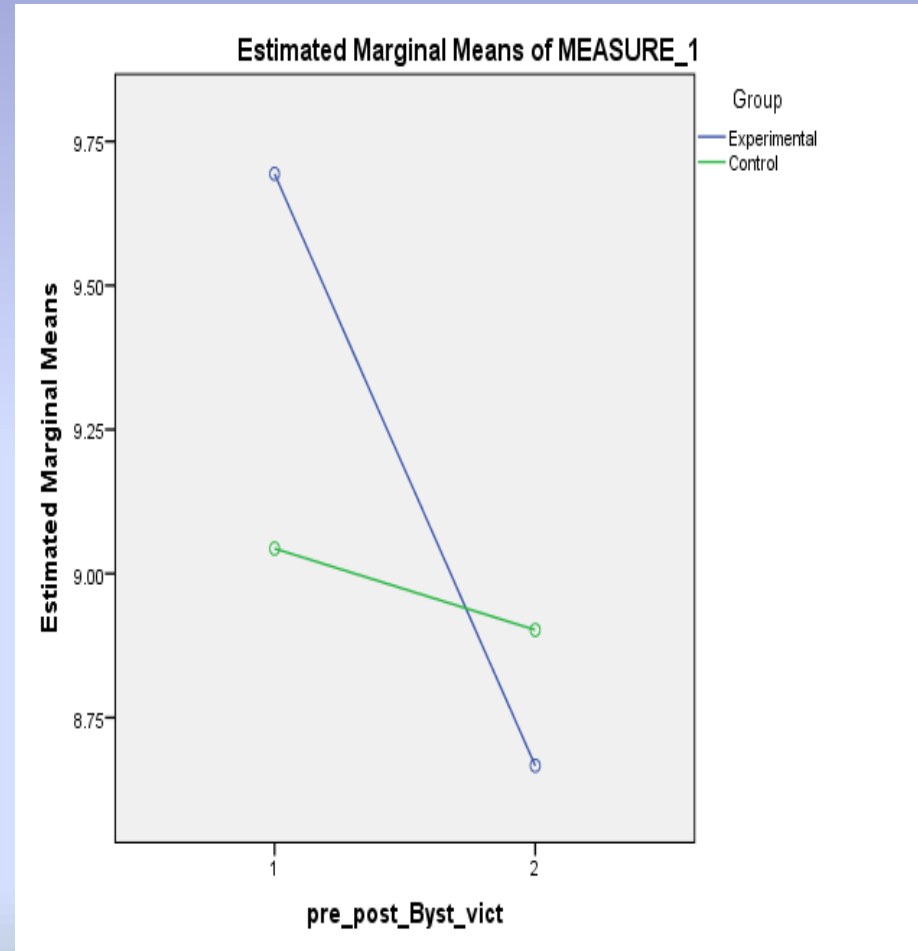
- **Προϋπόθεση 1** (κανονικότητα δεδομένων): $F_{1,262} = .41$, $p = .52$
- **Προϋπόθεση 2** (Ομογενοποίηση των συντελεστών παλινδρόμησης των συνεχών μεταβλητών): $F_{1,199} = 1.53$, $p = .22$
- ANCOVA: ($F_{1,200} = 8.37$, $p < .01$)
 $\eta^2 = .04$

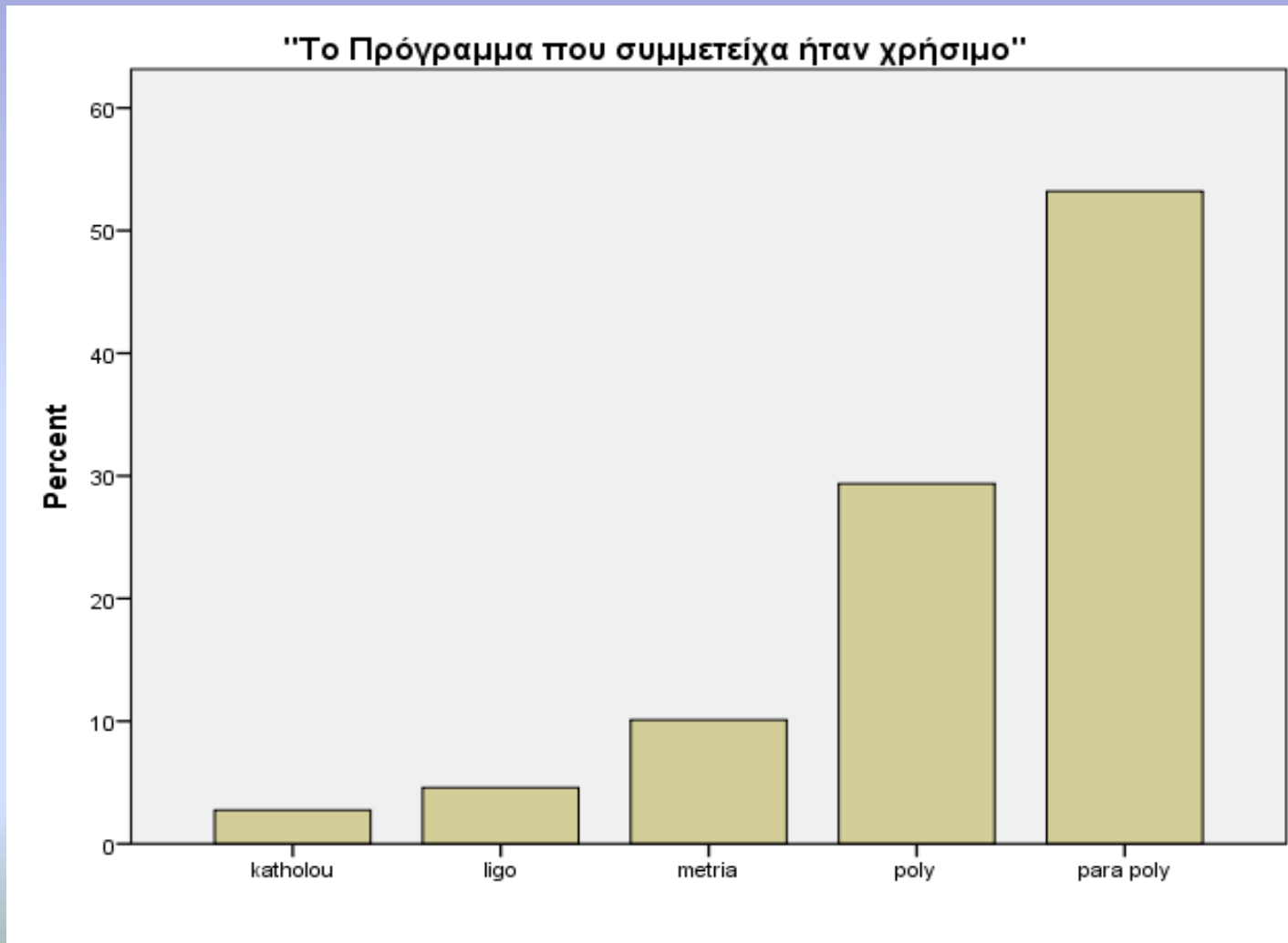
Ανάλυση Συνδιακύμανσης (ANCOVA) για την επίδραση της παρέμβασης στη BYST_vict

Κλίμακα Συμπεριφοράς Παρισταμένων-Θυματοποιημένη

- **Προϋπόθεση 1** (κανονικότητα δεδομένων): $F_{1,262} = .07$, $p = .80$
- **Προϋπόθεση 2** (Ομογενοποίηση των συντελεστών παλινδρόμησης των συνεχών μεταβλητών): $F_{1,199} = 1.63$, $p = .20$
- ANCOVA: ($F_{1,200} = 5.04$, $p < .05$)
 $\eta^2 = .04$

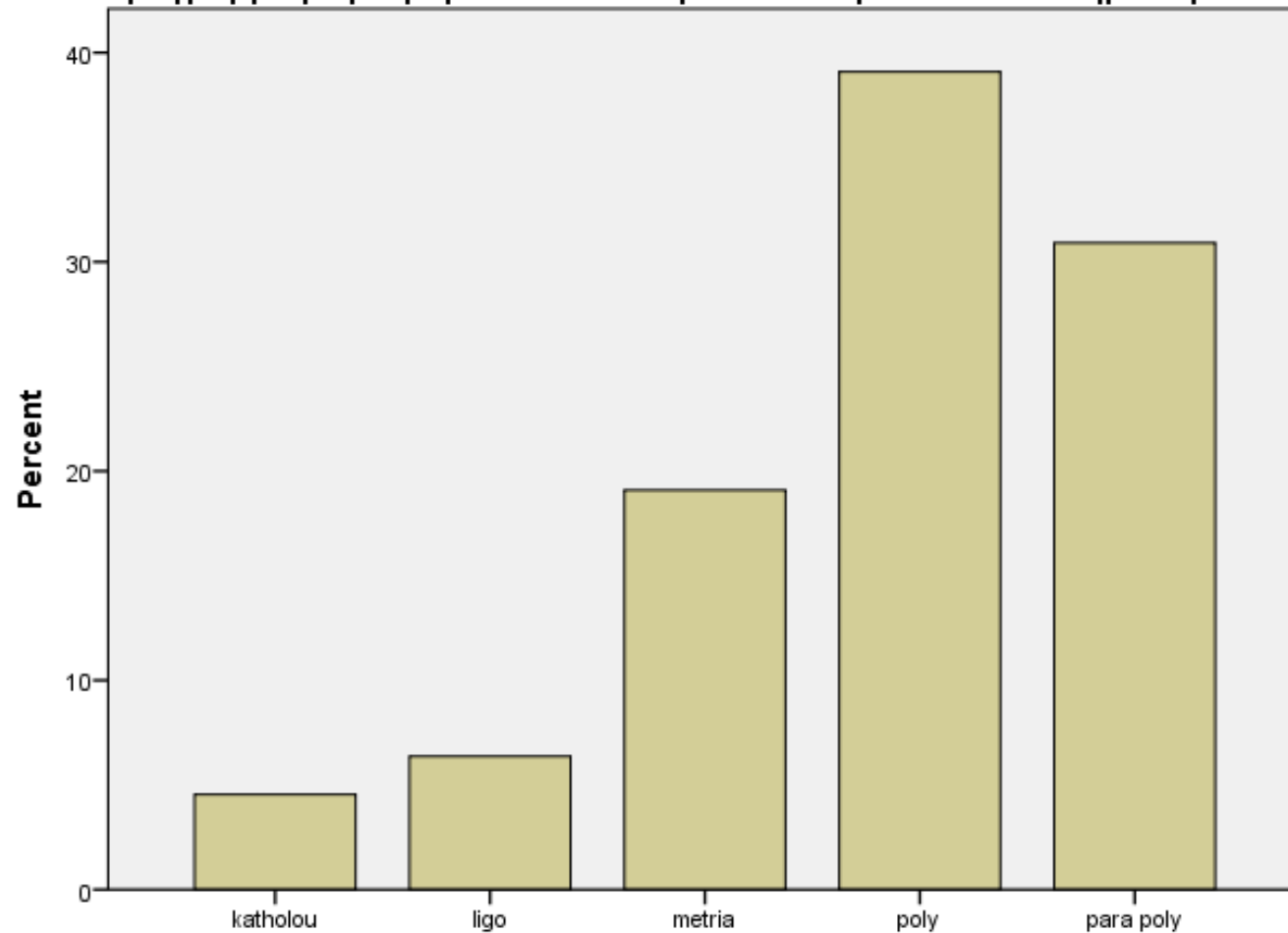

Αξιολόγηση του Προγράμματος από τους συμμετέχοντες

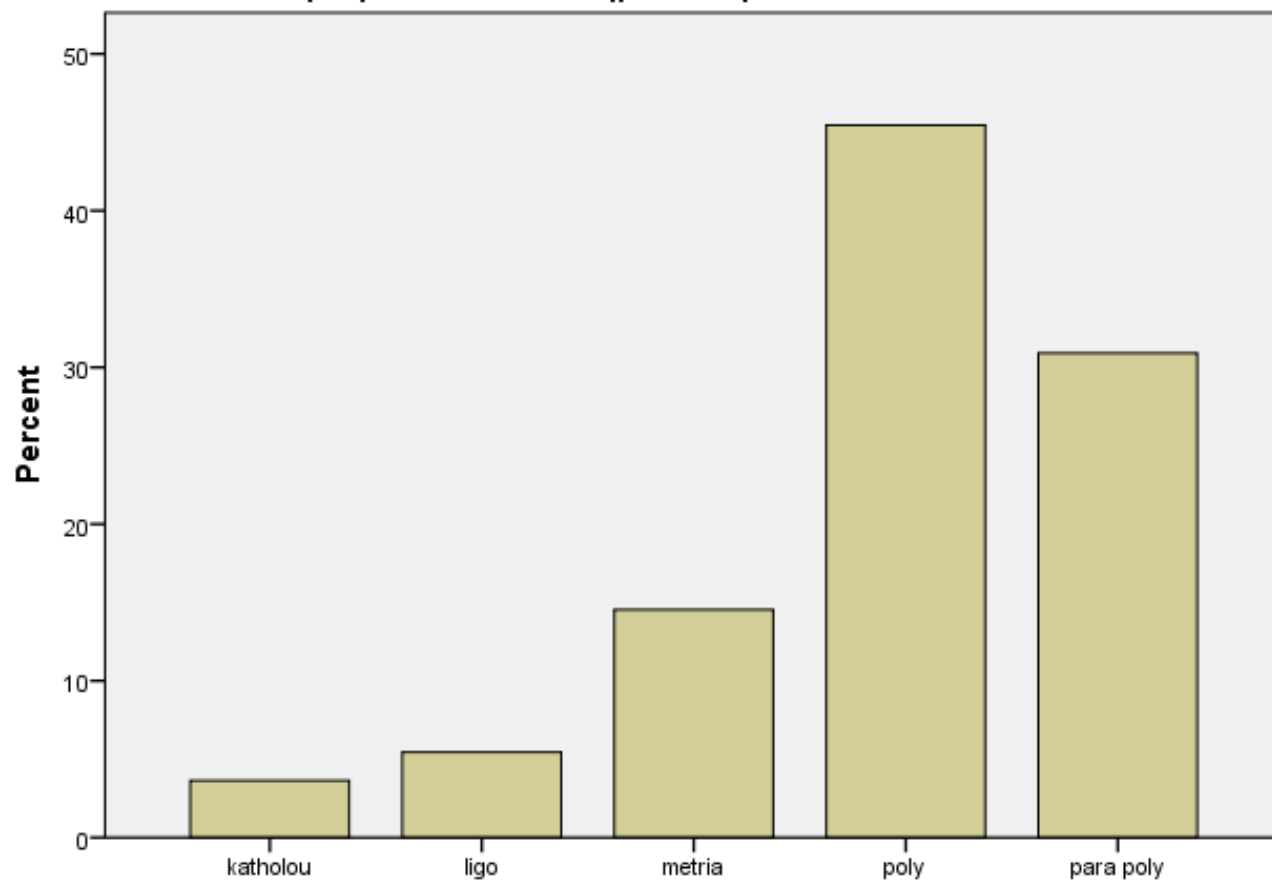

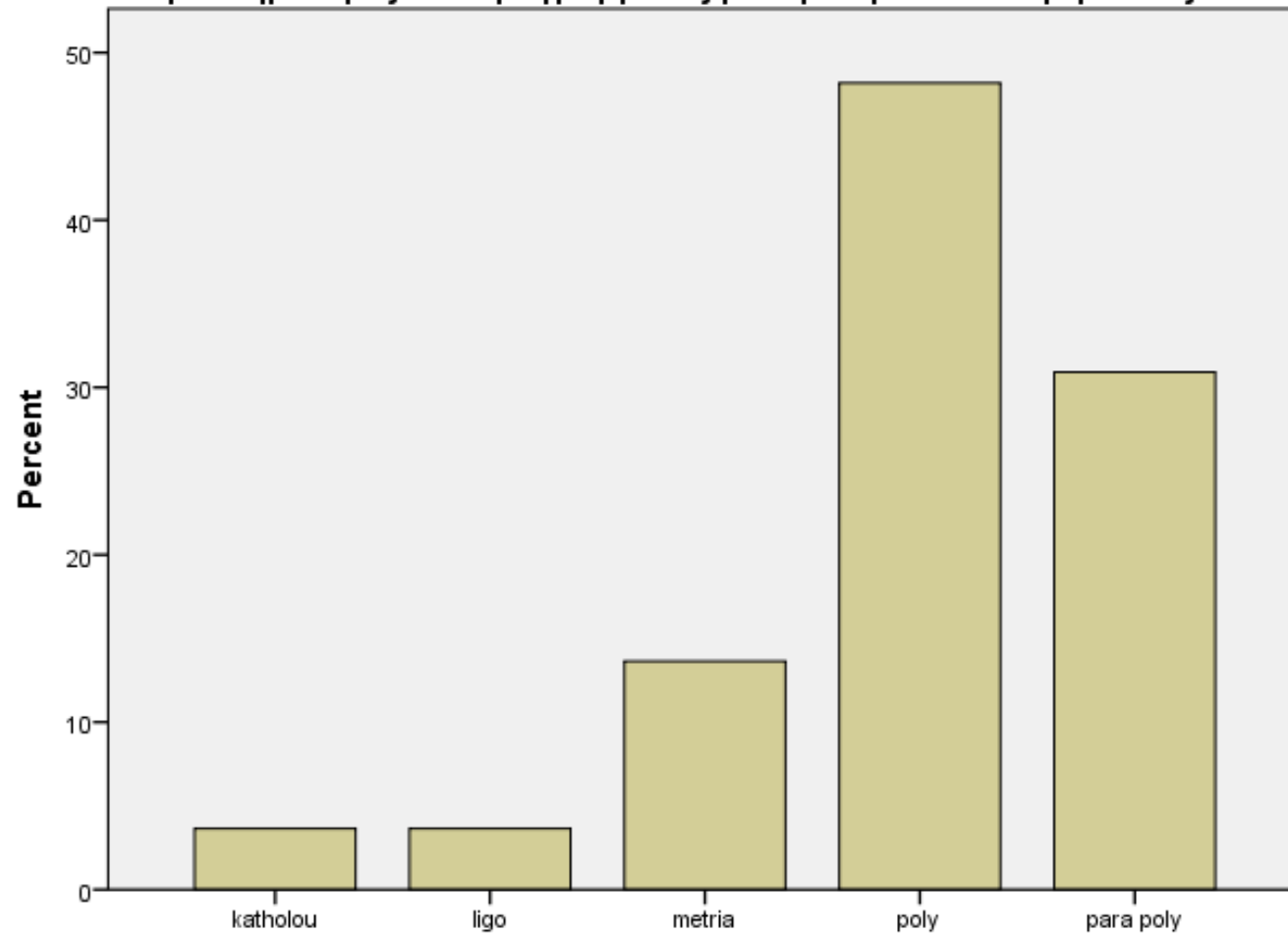
"Το πρόγραμμα με βοήθησε να κατανοήσω καλύτερα τα συναισθήματά μου"

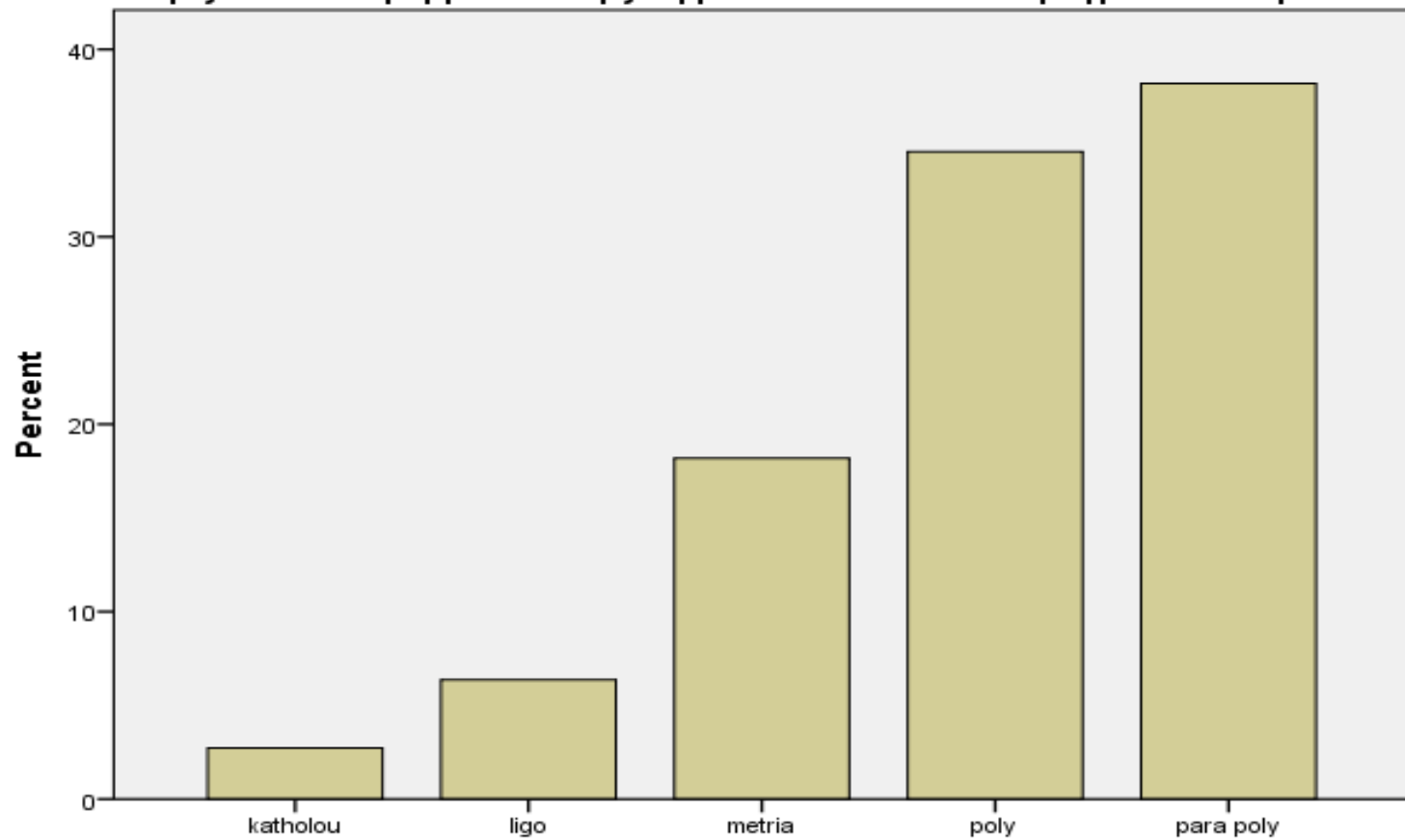
"Το πρόγραμμα με βοήθησε να μάθω κάποιους τρόπους αντιμετώπισης των αρνητικών συναισθημάτων ή καταστάσεων"

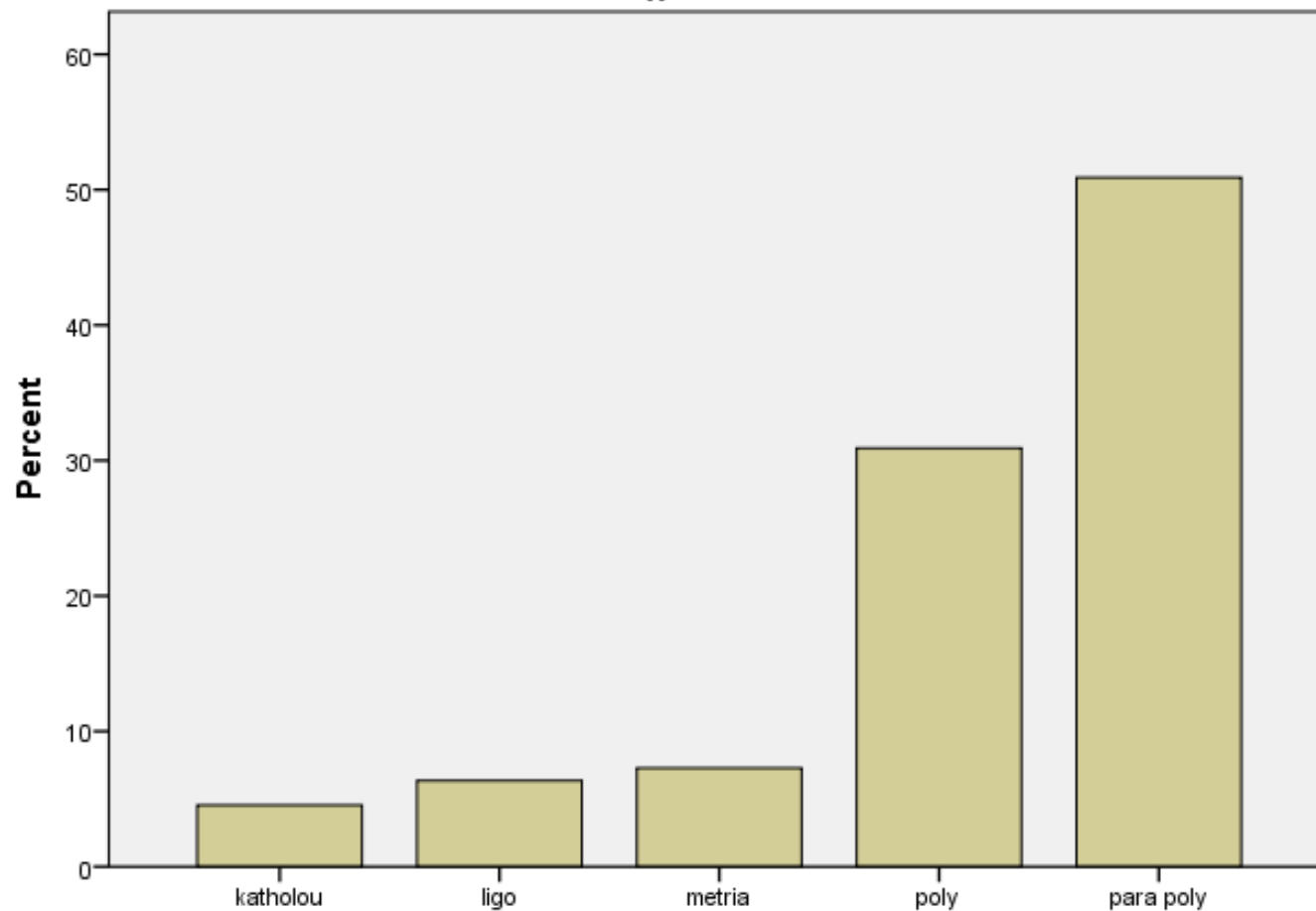
"Οι δραστηριότητες του προγράμματος μου φάνηκαν ενδιαφέρουσες"

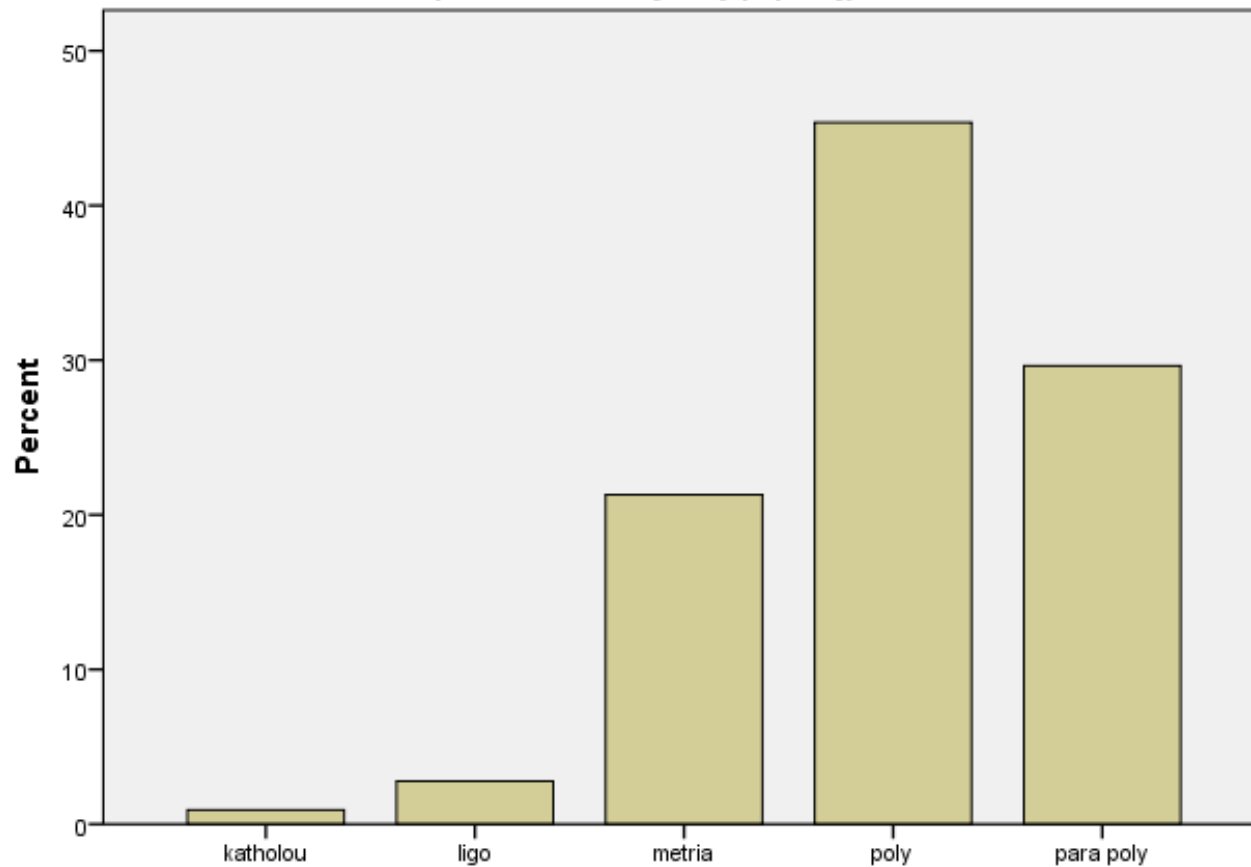
"Νομίζω ότι θα εφαρμόσω στη ζωή μου κάποια από τα πράγματα που έμαθα"

"Πιστεύω ότι πρέπει να υπάρχουν και άλλα παρόμοια προγράμματα στο σχολείο"

"Σε ποιο βαθμό συμμετείχες στο πρόγραμμα (π.χ. λέω ιδέες, παρακολουθώ τις συζητήσεις)"

Συζήτηση

1. Αύξηση ενσυναίσθησης στην πειραματική ομάδα:

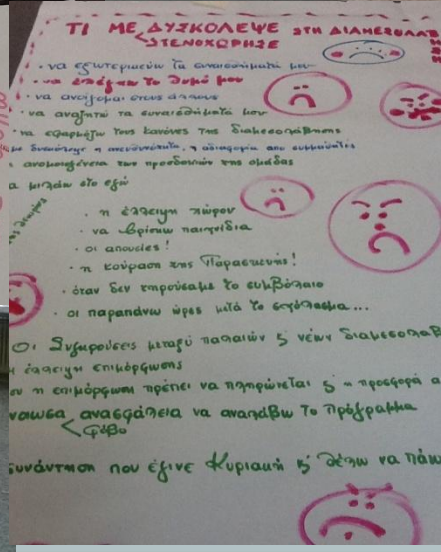
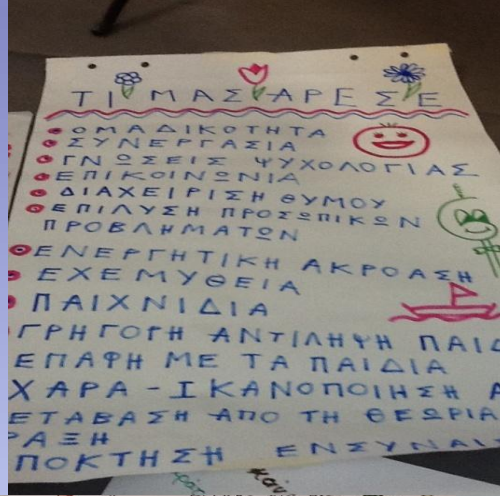
- οι στόχοι των προγραμμάτων πρόληψης επιτυγχάνονται σε μια ατμόσφαιρα θετικού συναισθήματος, όπου τα παιδιά μαθαίνουν να αναγνωρίζουν και να αποδέχονται προσωπικές διαφορές, καθώς επίσης να αποδέχονται ο ένας τον άλλο (Stallard et al., 2011)

2. Μείωση θετικών στάσεων για την επιθετικότητα

- ‘Απομυθοποίηση’ θετικών συνεπειών της επιθετικής συμπεριφοράς, αλλαγή νοηματοδότησης (Rigby, 2002)

3. Αύξηση ικανότητας για ενεργητική συμμετοχή σε επεισόδια εκφοβισμού

- Η διδασκαλία στρατηγικών για την αντιμετώπιση του άγχους και αρνητικών συναισθημάτων γενικότερα, η διδασκαλία αποτελεσματικών τρόπων επίλυσης προβλημάτων που αποτελούν τις βασικές θεματικές ενός προγράμματος διαμεσολάβησης φαίνεται ότι ενδυναμώνουν το παιδί για να μπορέσει να ανταπεξέλθει πιο αποτελεσματικά στις δύσκολες καταστάσεις (Stewart et al., 2004)

1ο Φεστιβάλ Διαμεσολάβησης

Το τραγούδι της Διαμεσολάβησης ☺

Κανένας μας δεν γνώριζε το νόημα αυτής της λέξης

Μα τώρα ξέρουμε καλά τι θες για να ξεμπλέξεις!!!

(τι θες για να ξεμπλέξεις?)

Διαμάχη, τσακωμός και ένταση μεγάλη

Με δυο διαμεσολαβητές λυθήκανε και πάλι!

(Τι κάνανε παιδιά? Λυθήκανε και πάλι!)

Αρχικά φοβόντουσαν, διστάζαν να μας πούνε

Τα θέματα που έχουνε και τους απασχολούνε.

Λίγοι κανόνες χρειάζονται για να οργανωθούμε

Και όλοι μαζί να κάτσουμε τη λύση για να βρούμε!

Έχοντας εχεμύθεια, ειλικρίνεια, καλοσύνη

Μπόρεσαν και μας έχουνε όλοι εμπιστοσύνη.

(Ε-μ-π-ι-σ-τ-ο-σ-ύ-ν-η!!)

Καθρέφτης, αντανάκλαση, παράφραση και βλέμμα
έννοιες δυσπρόσιτες μα όχι **και για μένα!** (x 2 φορές)

Αυτή μας η ενέργεια ποτέ δεν σταματάει,
σε όλη τη ζωή μας θα μας ακολουθάει!!!!!!☺☺☺☺

Η Διαμεσολάβηση ενεργό εργαλείο για την σχολική -και όχι μόνο- ζωή.....

για...

- Να μη μας αποξενώνουν οι διαφωνίες μας
- Να επικοινωνούμε τις αντιθέσεις μας
- Να δημιουργούμε τις συνθήκες που θα μας βοηθήσουν να επιλύσουμε τις διαφορές μας

Υπηρετεί την τέχνη να ζούμε Μαζί

Ευχαριστούμε

Γιούλα Ρουμπέα

roumbeayioula@hotmail.com

Μαρία Σφέτκου

marisfet@hotmail.gr